

VEDENÍ EDUKAČNÍHO A PSYCHOEDUKAČNÍHO ROZHOVORU

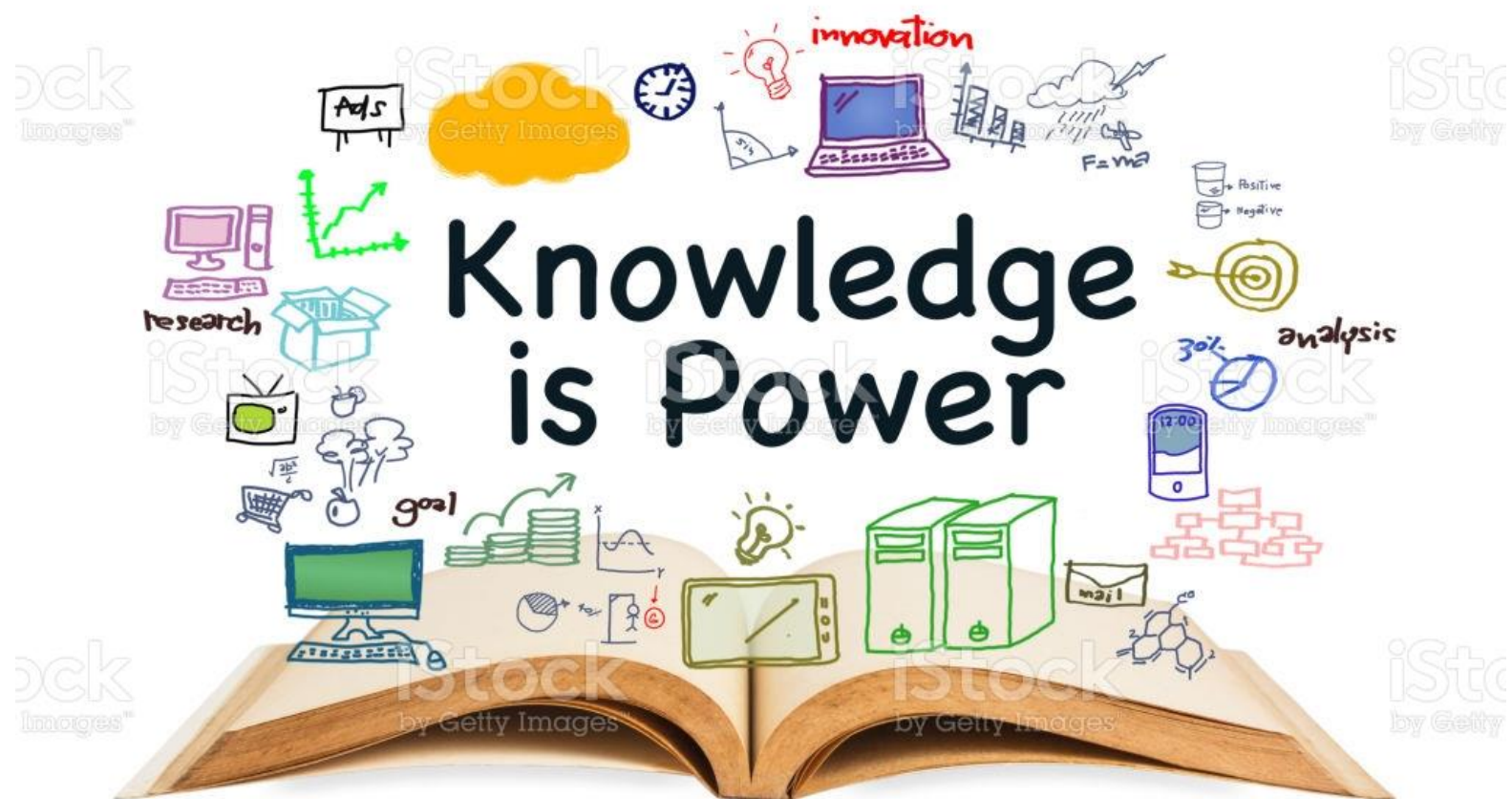
Edukace - definice

Činnost prostřednictvím které učitel instruuje/edukuje rodiče, který se učí.

Proces edukace má tři stupně:

Cíle edukace

Cíle edukace

- Pochopení
 - ▣ Vývojových specifíků, důsledků výchovných přístupů, dodržování hygienických návyků, stravovacích zvyklostí,...
- Předcházení obtížím
 - ▣ V chování, prožívání, myšlení dítěte i rodiče samotného
- Vyrovnávání se s obtížemi
 - ▣ V jejich počátcích i průběhu
- Posilování vhodného
 - ▣ Prostřednictvím ozřejmování pozitivních dopadů, poskytnutí ocenění,...
- Zkvalitnění života
 - ▣ Dítěte, rodiče, rodiny jako celku

Proces edukace

Proces edukace dle záměrnosti

□ Nepřímý/ nezáměrný

Učitel rodiči předává informace o způsobu výchovy, přístupu k dítěti, řešení konfliktních situací atd. nzáměrně – svým chováním, vystupováním, mluvou, vztahováním se k dítěti....

□ Přímý/záměrný

▣ Neřízený

Informace jsou předávány nepřímou cestou – vytvořením knihovničky v MŠ, vyvěšením na nástěnku, článkem ve školním časopisu, vyvěšením informace na stránky MŠ

▣ Řízený

Učitel aktivně a cíleně předává informace prostřednictvím individuálního rozhovoru, třídní schůzky, uspořádání přednášky,...

Proces edukace dle stupňů prevence

- Primární (rodiny v normě, bez problémů)
Prevence případných obtíží, zdravý vývoj posilující opatření
- Sekundární (rodiny ohrožené, s počínajícími obtížemi)
Ovlivnění vědomostí, dovedností, postojů zabraňujících komplikacím/vedoucích ke zlepšení stavu
- Terciární (rodiny s obtížemi, i závažnými, v pokročilém stadiu)
Zabránění zhoršení, zlepšení kvality života, postupná sanace

Proces edukace – ve zkratce

1. Posouzení

- ▣ Odhad úrovně dovedností, vědomostí, návyků, postojů, edukačních potřeb

2. Plánování a příprava

- ▣ Stanovení cílů, volba formy a metody, pomůce, způsobu vyhodnocení

3. Realizace

- ▣ Motivace, předání informací, procvičování, upevňování, ověřování pochopení, využití získaných informací v praktickém životě

4. Vyhodnocení

- ▣ Zhodnocení cílů, práce rodiče i učitele

1. Posouzení

- Určení oblasti edukace
 - ▣ Na základě vyjádření rodiče, pozorování učitele, vyjádření dalších odborníků (kolegové, sociální pracovník, psycholog, psychiatr,...)
- Důležité informace o rodiči ovlivňující proces edukace
 - ▣ Schopnost a motivace učit se, názory na výchovu a její praktikování, věk, vzdělání, postoj k dítěti/pedagogovi/vzděláváníi/sobě samému, zdravotní a psychický stav
- Nezanedbatelné aspekty posouzení:
 - ▣ Spolupráce v týmu
 - ▣ Konstantní ověřování platnosti, úplnosti, pravdivosti, správného pochopení situace a daných informací

2. Plánování a příprava – proces I

□ Proč?

Co chci změnit, čeho chci dosáhnout

□ Koho?

V čem je rodič specifický (pohlaví, věk, vzdělání, zdravotní a psychický stav, kognitivní schopnosti,...)

□ Co?

Co bude obsahem edukace

□ Jak?

Jaké formy a metody předání informací učitel zvolí tak, aby odpovídaly potřebám a specifikům rodiče

2. Plánování a příprava – proces II

□ Kdy?

Jaké bude časové rozmezí, rozsah, posloupnost,...

□ Kdo?

Kdo z týmu (příp. jiných odborníků) je nejvhodnější osobou pro edukaci o dan problematice

□ Kde?

V jakých prostorách a situaci bude edukace probíhat

□ S jakým výsledkem?

Jak budou stanovené cíle hodnoceny a jaké nástroje k tomu budou užity

2. Plánování a příprava stanovení cílů

CÍL = očekávaný výsledek učitelovy edukační snahy

CÍL = změna ve vědomostech, dovednostech, postojích, návycích či hodnotové orientaci rodiče způsobený vlivem edukace a provázení

Při stanovování cílů je důležité řídit se metodou **SMART**

(viz prezentace Teoretické základy vedení rozhovoru)

3. Realizace

Fáze realizace

- Motivace – vyvolání zájmu
- Expozice - seznámení s novými informacemi
- Fixace – prvotní opakování a upevňování osvojených poznatků, postupů, návyků
- Diagnostika – ověřování získaných znalostí
- Aplikace – rodič užívá osvojené informace v praxi

3. Realizace

Struktura rozhovoru

- Seznámení s cílem a obsahem rozhovoru
- Zopakování dříve probraného či rozbor splnění zadaného domácího úkolu
- Seznámení s novými informacemi
- Shrnutí podstatných bodů případně zadání „domácího úkolu“ (studium informačních materiálů, snaha o realizaci probraného v praxi,...)
- Seznámení s tématem příštího rozhovoru

4. Hodnocení

□ Formativní

- Individuální a individualizované

- Průběžné

- Cíl:

- ověření aktuálních znalostí, dovedností, změny, pokroku
- Detekce nedostatků
- Poskytování zpětné vazby
- Posilování motivace k dosažení vytyčených cílů

4. Hodnocení

- Sumativní
 - Závěrečné
 - Cíl:
 - Zhodnocení naučeného a dopadu na běžný život a fungování

- Sebeevaluace učitele

Nejčastější důvody vedoucí k nedosažení cílů

- Nesprávný odhad potřeb dítěte/rodiče/rodiny
- Nevhodně/nereálně stanovené cíle
- Nevhodně zvolený způsob edukace
- Nepřiměřený časový plán
- Nedostatek poskytnutých informací
- Neefektivní komunikace.....

Možnosti realizace edukace

Možnosti realizace edukace

- Individuální konzultace
- Rodičovská schůzka
- Přednáška
- Odkaz na přednášku
- Nástěnka
- Časopis
- Blok v rámci besídky, společné akce
- Sekce na webových stránkách

Úkoly učitele a možné obtíže v průběhu edukačního procesu

Předpoklady pro kvalitní edukaci na straně učitele

- Dostatečná teoretická znalost problematiky
- Ideálně i praktické zkušenosti v práci s problematikou
- Dostatečně rozvinuté komunikační dovednosti
- Dovednost namotivovat rodiče ke spolupráci
- Ochota rodině pomoci
- Osobnostní předpoklady
 - ▣ Odpovědnost
 - ▣ Empatie
 - ▣ Vlídlné jednání
 - ▣ Trpělivost

Úkoly učitele při edukaci

- Diagnostikovat problém, který je třeba edukací napravit/zvládnout
- Zjistit úroveň znalostí a dovedností rodiče (ve vztahu k oblasti edukace)
- Poskytnutí potřebných informací
- Rozvoj dovedností pro zvládnutí problému
- „Provázení v průběhu cesty“ (edukace by neměla být jednorázová záležitost a v ideálním případě by se nemělo jednat se pouze o ústní předání informace, ale měla by se dávat i vyžadovat průběžná zpětná vazba)
- Poskytnout edukační materiály či odkaz na odborníka

Překážky brzdící kvalitní edukaci

□ Ze strany učitele:

- Podceňování významu edukace
- Ignorování potřeb a specifik rodiny
- Podceňování významu týmové a mezioborové spolupráce
- Nedostatečná příprava
- Volba nevhodného prostředí

Překážky brzdící kvalitní edukaci

□ Ze strany rodiče:

- Osobnost
- Jazyková/ etnická/kulturní bariéra
- Popření potřeby být edukován
- Odmítnutí odpovědnosti
- Malá motivace ke změně
- Negativní postoj k pedagogovi/školskému systém

Nespolupráce / obtížná spolupráce

Lze rozpoznat na základě následujících faktorů:

- Rozvoj komplikací
- Zhoršení problémů
- Nedosažení očekávaných výsledků
- Nedodržování termínů setkání
- Důkazy svědčící o nedodržování dohodnutého plánu postupu

Jak rozpoznat nedostatečné znalosti rodiče

Lze rozpoznat na základě následujících faktorů:

- Nepřesné provádění pokynů
- Špatná interpretace řečeného
- Nevhodné chování
- rezignace